2008 m. lapkričio 21 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucijos — „Geresnis orientavimo visą gyvenimą integravimas į švietimo ir mokymosi visą gyvenimą strategijas“ projektas

(2008/C 319/02)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

ATSIŽVELGDAMI Į TAI, KAD:

1. Dėl augančios mainų švietimo ir mokymo srityje globalizacijos ir pratęsto profesinės veiklos laikotarpio šiuo metu labiau negu kada nors reikia nuolat derinti individualias kompetencijas siekiant geriau pasirengti numatomiems ar būtiniems pokyčiams ir tokiu būdu užtikrinti profesinės veiklos apsaugą.

2. Dėl Europos Sąjungos plėtros atsiranda daugiau judumo galimybių švietimo ir mokymo srityje bei darbo rinkoje, todėl atsiranda poreikis parengti Sąjungos piliečius tam, kad jie savo mokymosi ir profesinę veiklą planuotų geografiniu požiūriu platesnėje erdvėje.

3. Piliečiai per savo gyvenimą pereina vis daugiau lygmenų: visų pirma iš mokyklos lygmens į profesinio švietimo ir mokymo lygmenį, aukštojo mokslo ar užimtumo lygmenį arba iš užimtumo lygmens į nedarbo lygmenį, papildomo mokymo lygmenį ar pasitraukia iš darbo rinkos. Orientavimo vaidmuo yra labai svarus priimant svarbius sprendimus, kurių pasitaiko visą gyvenimą. Šiuo atžvilgiu orientavimas gali padėti įgalinti asmenis užtikrinčiau orientuotis profesinėje srityje šių dienų darbo rinkos sąlygomis ir geriau suderinti savo asmeninį ir profesinį gyvenimą.

4. Darbo rinkoje sutrikusi nuolatinio nedarbo ir įdarbinimo sunkumų tam tikruose sektoriuose pusiausvyra, o orientavimas yra viena iš priemonių, padedančių veiksmingiau reaguoti į darbo rinkos poreikius.

5. Socialinė aprėptis ir lygios galimybės tebėra svarbiausi švietimo, mokymo ir užimtumo politikos aspektai.

PATVIRTINA:

orientavimo, kaip tęstinio proceso, apibrėžtį. Orientavimas bet kokio amžiaus piliečiams ir visą jų gyvenimą padeda nustatyti jų gebėjimus, kompetencijas ir interesus, priimti su švietimu, mokymu ir užimtumu susijusius sprendimus, taip pat organizuoti savo asmeninę veiklą atsižvelgiant į švietimo ir mokymo, darbo ir kitą aplinką, kurioje galima įgyti šiuos gebėjimus ir kompetencijas ir (arba) jais naudotis. Orientavimas apima įvairių rūšių individualią ir kolektyvinę veiklą, susijusią su informacijos teikimu, konsultavimu, kompetencijų nustatymu, parama ir sprendimų priėmimo bei profesinio orientavimosi gebėjimų mokymu.

PRIMENA, KAD:

1. 2004 m. gegužės 28 d. Tarybos rezoliucijoje ([1]) dėl politikos, sistemų ir praktikos stiprinimo orientavimo visą gyvenimą srityje nurodomi pagrindiniai Europos Sąjungos piliečių orientavimo visą gyvenimą politikos tikslai.

2. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų ([2]) nurodomi keli bendrieji gebėjimai ir pabrėžiama, kad gebėjimas ieškoti švietimo ir mokymo galimybių, patarimų ir (arba) galimos paramos, yra būtinas individualiam asmenybės vystymuisi, profesiniam tobulėjimui ir socialinei integracijai.

3. 2007 m. lapkričio 15 d. Tarybos rezoliucijoje „Nauji gebėjimai naujoms darbo vietoms“ ([3]) valstybių narių ir Komisijos prašoma parengti darbuotojus naujoms darbo vietoms žinių visuomenėje, pasitelkiant profesinio orientavimo paslaugas, kurios sudarytų sąlygas darbo ieškantiems asmenims nustatyti kompetencijų modulius, reikalingus norint užimti naujas darbo vietas sektoriuose, kuriuose yra kompetencijų trūkumas.

4. 2008 m. bendroje Tarybos ir Komisijos pažangos ataskaitoje dėl darbo programos „Švietimas ir mokymasis visą gyvenimą žinioms, kūrybiškumui ir inovacijoms skatinti“ ([4]) įgyvendinimo primenama, kad svarbu „ypatingą dėmesį skirti orientavimui visą gyvenimą“.

5. 2007 m. gegužės 25 d. Tarybos išvados dėl pažangos, padarytos įgyvendinant Lisabonos tikslus švietimo ir mokymo srityse, stebėsenos rodiklių ir gairių darnios sistemos ([5]) yra svarbi priemonė, kuri padeda įvertinti Lisabonos strategijoje nustatytų tikslų įgyvendinimo pažangą ir todėl galėtų padėti stebėti valstybių narių pažangą orientavimo srityje, kuri numatyta jų švietimo ir mokymosi visą gyvenimą strategijose.

6. 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo ([6]) nustatoma bendra atskaitos sistema, kuri būtų naudojama kaip priemonė, skirta nustatyti įvairių kvalifikacijų sistemų ir lygių atitikmenis. Ši sistema turėtų sudaryti palankias sąlygas dirbančiųjų judumui ir orientavimo integravimui į valstybių narių švietimo ir užimtumo politiką bei praktiką.

([1]) Dok. 9286/04.
([2]) OL L 394, 2006 12 30, p. 10.
([3]) OL C 290, 2007 12 4, p. 1.
([4]) Dok. 5723/08.
([5]) OL C 311, 2007 12 21, p. 13.
([6]) OL C 111, 2008 5 6, p. 1.

7. 2008 m. gegužės 22 d. Tarybos išvadose dėl suaugusiųjų švietimo ir mokymo [1] primenami ekonominiai, socialiniai ir asmeniniai suaugusiųjų švietimo ir mokymo stiprinimo privalumai ir pabrėžiama, kad valdžios institucijos turi sukurti kokybiškas informavimo ir orientavimo sistemas, grindžiamas požiūriu, pagal kurį dar daugiau dėmesio skiriama asmenims, kad nepažeidžiant lygių galimybių principo jie taptų aktyvesni ir savarankiškesni švietimo ir mokymo srityje.

PAŽYMI, KAD:

1. Neseniai parengtose įvertinimo ataskaitose, visų pirma Europos profesinio mokymo plėtros centro (Cedefop) 2008 m. ataskaitoje dėl 2004 m. Rezoliucijos įgyvendinimo, pabrėžiama, kad jei buvo padaryta pažanga, belieka dėti visas pastangas, kad būtų teikiamos kuo kokybiškesnės orientavimo paslaugos, sudaromos sąlygos jomis naudotis nepažeidžiant lygių galimybių principo, ypač atsižvelgiant į piliečių lūkesčius ir poreikius, kad būtų koordinuojamos siūlomos orientavimo paslaugos ir sukurtos partnerystės šių paslaugų srityje.
2. 2007 m. valstybės narės sukūrė Europos orientavimo visą gyvenimą politikos plėtojimo tinklą (ELGPN), kurį sudaro atstovai iš kiekvienos valstybės narės, kuri nusprendžia dalyvauti jo veikloje, taip valstybėms narėms suteikiama daugiau abipusio mokymosi ir bendradarbiavimo galimybių siekiant plėtoti orientavimo visą gyvenimą politiką, sistemas ir praktiką.
3. Būtina įtvirtinti prioritetus siekiant aktyviai įgyvendinti orientavimo politiką atsižvelgiant į nacionalines švietimo ir mokymosi visą gyvenimą strategijas. Norint įgyvendinti šiuos prioritetus reikia imtis konkrečių veiksmų ir pasitelkti europines priemones.

RAGINA VALSTYBES NARES:

— stiprinti orientavimo visą gyvenimą vaidmenį įgyvendinant nacionalines švietimo ir mokymosi visą gyvenimą strategijas, derinant su Lisabonos strategija ir Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strategine programa,

— tam tikrais atvejais nacionaliniu lygiu vykdyti orientavimo politikos ir praktikos peržiūras,

— taikyti toliau pateikiamus pagrindinius principus (jie išsamiau išdėstyti priede pateikiamose „Prioritetinėse kryptyse“), atsižvelgiant į nacionalines sąlygas ir teisės aktus siekiant remti piliečių karjeros kitimą kaip visą gyvenimą trunkantį procesą:

  1. Sudaryti palankesnes sąlygas įgyti profesinio orientavimosi visą gyvenimą gebėjimus.
  2. Sudaryti palankesnes sąlygas visiems piliečiams naudotis orientavimo paslaugomis.
  3. Plėtoti orientavimo paslaugų kokybės užtikrinimą.
  4. Skatinti įvairių subjektų veiksmų koordinavimą ir bendradarbiavimą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiais,

— pasinaudoti programos „Švietimas ir mokymasis visą gyvenimą“ ir Europos struktūrinių fondų teikiamomis galimybėmis, laikantis valstybių narių prioritetų.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS ATITINKAMOSE JŲ KOMPETENCIJOS SRITYSE:

1. Stiprinti Europos bendradarbiavimą orientavimo visą gyvenimą srityje, visų pirma pasitelkiant ELGPN tinklą, naudojantis programos „Švietimas ir mokymasis visą gyvenimą“ teikiama parama ir palaikant ryšį su Cedefop.

   Visų pirma:

   — sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis informacija apie jų politiką ir praktiką bei šių sričių vertinimą, kad jos galėtų pasimokyti iš viena kitos sėkmės pavyzdžių,

   — atliekant tyrimus, studijas, rengiant ataskaitas, organizuojant tarpusavio mokymo veiklą, be kita ko, atliekant atvejų tyrimus ir rengiant konferencijas Europos lygiu, užtikrinti šioje rezoliucijoje pateiktų 4 krypčių veiksmų įgyvendinimą nacionaliniu ir Europos lygiu,

   — stengtis užtikrinti orientavimo visą gyvenimą darną ir sąsajas su skirtingomis Europos politikos kryptimis, visų pirma su tomis, kurios susijusios su užimtumu ir socialine aprėptimi,

   — išnagrinėti galimybę Europos lygiu parengti labiau įrodymais pagrįstą orientavimo politiką.

2. Suteikti piliečiams ir su orientavimu susijusiems subjektams patikimus informacijos šaltinius, apimančius visas valstybių narių švietimo ir mokymo sistemas bei orientavimo paslaugas, visų pirma pasitelkiant *Euroguidance* tinklą.
3. Skatinti orientavimo visą gyvenimą plėtojimą trečiosiose šalyse pagal šioje rezoliucijoje apibrėžtas keturias prioritetines kryptis, visų pirma vykdant Europos mokymo fondo veiklą.

---

[1] OL C 140, 2008 6 6, p. 10.

PRIEDAS

PRIORITETINĖS KRYPTYS

1 PRIORITETINĖ KRYPTIS. SKATINTI ĮGYTI PROFESINIO ORIENTAVIMOSI VISĄ GYVENIMĄ GEBĖJIMUS

Profesinio orientavimosi gebėjimai yra labai svarbūs siekiant įgalinti gyventojus, kad jie patys galėtų organizuoti mokymosi veiklą, integracijos būdus ir profesinę veiklą. Tokie gebėjimai, kurie turi būti išlaikyti visą gyvenimą, grindžiami bendrosiomis kompetencijomis, visų pirma kompetencija „mokymasis mokytis“, socialine ir pilietine kompetencija, įskaitant tarpkultūrinę kompetenciją, ir iniciatyvumu bei verslumu. Profesinio orientavimosi gebėjimas visų pirma pereinamaisiais laikotarpiais yra susijęs su šiais aspektais:

— ekonominės aplinkos, įmonių ir profesijų pažinimu,

— sugebėjimu save įvertinti, pažinti ir pajėgti apibūdinti kompetencijas, įgytas mokantis formaliojo ir neformaliojo mokymosi bei savišvietos būdu,

— švietimo, mokymo ir sertifikavimo sistemų supratimu.

Kad būtų daroma pažanga šia kryptimi, valstybės narės, atsižvelgdamos į savo konkrečią padėtį, apsvarsto galimybę:

— į bendrojo, profesinio ir aukštojo mokslo programas įtraukti mokymo ir mokymosi veiklą, skirtą profesinio orientavimosi gebėjimams ugdyti,

— rengti mokytojus ir instruktorius šiai veiklai vykdyti ir jiems padėti,

— skatinti tėvus įsitraukti į orientavimo veiklą,

— labiau įtraukti pilietinės visuomenės organizacijas ir socialinius partnerius,

— sudaryti palankesnes sąlygas gauti informaciją apie mokymo galimybes ir jų ryšį su profesijomis, taip pat apie numatomus gebėjimų poreikius konkrečioje vietoje,

— suaugusiųjų mokymo programose plėtoti profesinio orientavimosi gebėjimus,

— įtraukti orientavimą į vidurinių mokyklų, profesinio švietimo ir mokymo ir aukštojo mokslo įstaigų tikslus. Visų pirma turėtų būti atsižvelgta į profesinę aprėptį ir darbo rinkos veikimą vietos, nacionaliniu ir Europos lygiu.

2 PRIORITETINĖ KRYPTIS. SUDARYTI PALANKESNES SĄLYGAS VISIEMS PILIEČIAMS NAUDOTIS ORIENTAVIMO PASLAUGOMIS

Visi piliečiai, neatsižvelgiant į jų informuotumo lygį ir pradinius gebėjimus, turi turėti galimybę naudotis orientavimo paslaugomis — visuotinės svarbos paslaugomis, kurios turėtų būti lengvai suprantamos ir aktualios. Turi būti dedamos didelės pastangos siekiant nepalankiausioje padėtyje esančioms grupėms ir specialiųjų poreikių turintiems asmenims suteikti daugiau galimybių naudotis šiomis paslaugomis.

Kad būtų daroma pažanga šia kryptimi, valstybės narės, atsižvelgdamos į savo konkrečią padėtį, apsvarsto galimybę:

— aktyviai propaguoti orientavimo paslaugas tarp piliečių, jų matomumą užtikrinant visomis informavimo ir ryšių priemonėmis,

— pasiūlyti aiškų lengvai prieinamų paslaugų paketą, parengtą atsižvelgiant į įvertintus piliečių lūkesčius ir poreikius bei jų gyvenimo ir darbo sąlygas,

— suteikti piliečiams galimybių pasinaudoti parama siekiant darbo rinkoje patvirtinti ir pripažinti mokantis formaliojo ir neformaliojo mokymo ir savišvietos būdu pasiektus rezultatus, kad būtų užtikrinta jų karjera ir galimybės įsidarbinti, visų pirma antroje profesinės veiklos pusėje,

— propaguoti galimybę nemokamai naudotis informaciniais ištekliais, parama ieškant informacijos, individualiais patarimais ir institucijų parama.

3 PRIORITETINĖ KRYPTIS. PLĖTOTI ORIENTAVIMO PASLAUGŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMĄ

Valstybės narės turi bendrą tikslą plėtoti aukštos kokybės orientavimo paslaugas.

Kad būtų daroma pažanga šia kryptimi, valstybės narės, atsižvelgdamos į savo konkrečią padėtį, apsvarsto galimybę:

— gerinti informacijos ir patarimų dėl profesinės veiklos kokybę ir užtikrinti objektyvumą, atsižvelgiant į vartotojų lūkesčius ir darbo rinkos realijas,

— užtikrinti, kad pateikta informacija, duoti patarimai ir suteikta parama būtų pritaikyti įvairioms vartotojų grupėms, kuriems jie skirti,

— plėtoti užimtumo ir gebėjimų perspektyvą remiantis nacionaliniais ištekliais ir bendromis priemonėmis, kurias turi Europos Sąjunga, visų pirma Cedefop,

— tam tikroje teritorijoje teikti informaciją apie mokymosi galimybes ir darbo rinkos veikimą,

— didinti, be kita ko, pirminio ir papildomo profesinio mokymo programomis, orientavimo paslaugas teikiančio personalo profesinį išprusimą ir lygį bei propaguoti jų kompetenciją bei gebėjimus, visų pirma informacijos, patarimų ir paramos teikimo srityje, siekiant geriau reaguoti į piliečių ir politikų poreikius ir lūkesčius,

— įvertinti orientavimo veiksmingumą tam tikrais atvejais taikant patikimų duomenų rinkimo priemonę, kuri susijusi su tuo, kaip vartotojai vertina paslaugas ir kokios naudos jie turi vidutinės trukmės laikotarpiu,

— parengti orientavimo paslaugų kokybės standartus, kuriais apibrėžiama teikiama paslauga ir vienodai dėmesio skiriama tiek paslaugos vartotojo tikslams ir rezultatams, tiek metodams ir procesams.

4 PRIORITETINĖ KRYPTIS. SKATINTI ĮVAIRIŲ SUBJEKTŲ VEIKSMŲ KOORDINAVIMĄ IR BENDRADARBIAVIMĄ NACIONALINIU, REGIONINIU IR VIETOS LYGIAIS

Orientavimas yra suskirstytas atsižvelgiant į gyventojų sluoksnius: mokyklinis orientavimas, universitetinis orientavimas, darbo ieškančių asmenų orientavimas, profesiniame mokyme dalyvaujančių asmenų ir darbuotojų orientavimas; dėl šio suskirstymo sukurtos skirtingos sistemos. Todėl reikia, kad skirtingos sritys labiau papildytų vienos kitas ir būtų labiau suderintos organizuojant bendradarbiavimą su nacionalinėmis ir vietos valdžios institucijomis, įmonėmis, atitinkamomis tarnybomis, socialiniais partneriais ir teritorinėmis bendruomenėmis, kad priimamųjų įstaigų, į kurias gali kreiptis visi vartotojai, tinklai būtų veiksmingesni.

Kad būtų daroma pažanga šia kryptimi, valstybės narės, atsižvelgdamos į savo konkrečią padėtį, apsvarsto galimybę:

— parengti veiksmingus nacionalinius ir regioninius veiklos koordinavimo ir bendradarbiavimo mechanizmus, kuriuos naudotų pagrindiniai su orientavimu visą gyvenimą susiję subjektai ir kurie būtų ilgalaikiai,

— sudaryti palankesnes sąlygas tokiam veiklos koordinavimui ir bendradarbiavimui parengiant orientacinių gairių rinkinį, skirtą nacionalinėms švietimo ir mokymosi visą gyvenimą bei darbo rinkos strategijoms, atsižvelgiant į sandarą, kurią kiekviena valstybė narė prisitaikė,

— remti partnerystės politiką ir orientavimo visą gyvenimą paslaugų pateikimą į vietos tinklą, be kita ko, imantis iniciatyvų dėl bendrų paslaugų ten, kur tai yra naudinga, kad vartotojams būtų suteikta daugiau galimybių jomis naudotis,

— kurti bendrus principus, kuriais vadovautųsi įvairios tarnybos vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygiu, be kita ko, taikant kokybės užtikrinimo sistemą.